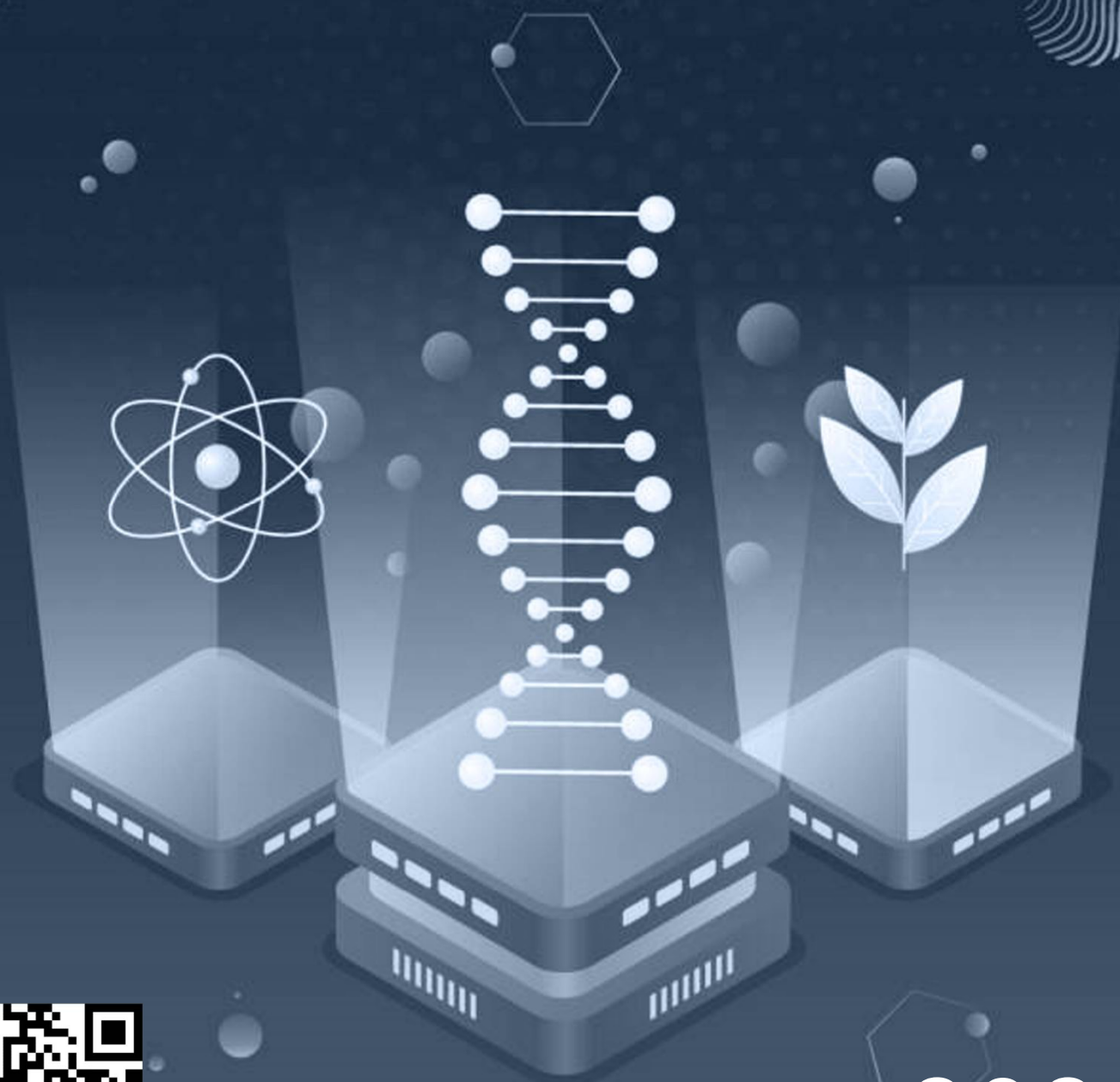

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 6 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 6 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMEP 6

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 6

TOШKENT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'МUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№6 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-6>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudonazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sultonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением № 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

IQTSOD

1. **Boltayev B. Mixliyev O.**
QISHLOQ XO‘JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANISH SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI.....7
2. **Djumabayeva Sh.**
O‘ZBEKISTONDA NIKOH VA AJRALISH JARAYONLARINING IJTIMOY-DEMOGRAFIK O‘ZGARISHLARI.....11
3. **Raximov Matqurbon Ravshanbek O‘g‘li.**
GLOBALLASHUV SHAROITIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA‘MINLASHNING ZARURATI.....19
4. **Rustamboyev Kamronbek Otabek o‘g‘li.**
O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB-QUVVATLASH YO‘LLARI.....24
5. **Курбанова Дилфуза Баходировна.**
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛЕЙ СФЕР УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ.....27
6. **Egamberdiyev Shoxruxbek Davronbekovich.**
KICHIK TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING XORIJ TAJRIBASI.....33

FILOLOGIYA

1. **Jo‘rayeva Muhayyo Abduljalilovna**
O‘ZBEK VA INGLIZ SO‘ZLASHUV DISKURSIDA DISKURS MARKERLARINING INTERAKTIV-PRAGMATIK XUSUSIYATLARI.....38
2. **Raximova Dilfuza Masharip qizi.**
“XX–XXI ASR BRITANIYA ROMANLARIDA SHARQ VA G‘ARB BADIY TAFAKKURI SINTEZI”.....42
3. **Baxtiyorov Asadbek Dilshod o‘g‘li.**
ANTONIO JENKINSON VA UNING XIVA XONLIGIGA TASHRIFI.....46
4. **Ювашева Шоира Махаматовна**
ВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРНЫХ НОРМ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ.....48

PSIXOLOGIYA

1. **Mashhura Sultonova Rustamboyevna.**
YETUKLIK YOSHIDAGI AYOLLARDA O‘Z-O‘ZIDAN QONIQISH DARAJASIGA PSIXOLOGIK RESURLAR VA QADRIYATLAR TIZIMINING TA‘SIRI.....48
2. **Sherjanova Nodira.**
MIGRANT OILALARDA TARBIIYALANAYOTGAN O‘SMIRLARDA PROSOTSIAL XULQ-ATVOR VA EMPATIYA MUNOSABATI.....52

3. Odamova O'g'iljon Kenjayevna. SHAXSLARARO MUNOSABATLARNING YUZAGA KELISH SABABLARI.....	58
--	----

TARIX

1. Egamberdieva Nigora Azadovna. Raxmatullaeva Azada. XORAZM VOHASIDA ILK DAVLATNING SHAKLANISHI JARAYONINING TAHLILI (ARXEOLOGIK VA YOZMA MANBALAR ASOSIDA).....	63
2. Abdullayev U.I. Kurshat Y. Satimov B. OROLBO'YIDA MUDOFA ISTEHKOMLARNING KELIB CHIQISHI BO'YICHA BA'ZI BIR MULOHAZALAR.....	68
3. Egamberdiyeva Zulfiya Zafar qizi. OLTIN O'RDA DAVRIDA XORAZMDA IQTISODIY HAYOT.....	73
4. Бобожонов У. ҚЎЙҚИРИЛГАН ҚАЛЪА АНТИК ДАВР МАДАНИЙ МЕРОС МАРКАЗИ.....	78
5. Umidbek Abdalov Matniyazovich. Ibodullayeva Oymarjon Shavkat qizi. FROM THE HISTORY OF DIPLOMATIC AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN THE KHIVA KHANATE AND THE RUSSIAN EMPIRE AT THE BEGINNING OF THE 18 th - 20 th CENTURIES.....	82

PEDAGOGIKA

1. Ismoilova Gulnoza Olimboy qizi. BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING 4 K KOMPETENSIYALARINI RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA RIVOJLANTIRISH.....	86
2. Yunusxo'jayev Mustafo Zafarxo'ja o'g'li. NAJMIDDIN KUBRO PEDAGOGIK QARASHLARI ASOSIDA TALABALARNING MA'NAVIY-AXLOQIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MODELI.....	96
3. Radjapova Feruza Abdullayevna. PEDAGOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARINING DIDAKTIK TASNIFI VA ULARNI PEDAGOGIK TA'LIMGA INTEGRATSIYA QILISH ALGORITMI...106	

Raximova Dilfuza Masharip qizi

Ma'mun Universiteti "G'arb tillari va adabiyoti"

kafedrasini o'qituvchisi

E-mail: dilfuzar933@gmail.com

**“XX–XXI ASR BRITANIYA ROMANLARIDA SHARQ VA G‘ARB BADIY TAFAKKURI
SINTEZI”**<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.21008533>

Anotatsiya: Mazkur maqolada XX–XXI asr Britaniya adabiyotida yapon va ingliz badiiy an'analarining poetik sintezi Kazuo Ishiguro hamda William Golding romanlari misolida tadqiq etiladi. Tadqiqotda yozuvchilarning obraz yaratish mahorati, psixologik tasvir usullari va milliy mentalitetni ifodalashdagi o'ziga xos jihatlari qiyosiy-tipologik tahlil asosida o'rganiladi. Shuningdek, Ishiguro ijodidagi xotira va ichki kechinmalar poetikasi hamda Golding asarlaridagi ramziylik va mifopoetik tafakkur tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: XX–XXI asr Britaniya adabiyoti, obrazlar poetikasi, badiiy sintez, qiyosiy adabiyotshunoslik, psixologik tasvir, mifopoetika, Kazuo Ishiguro, William Golding..

Abstract: This article examines the poetic synthesis of Japanese and English artistic traditions in twentieth- and twenty-first-century British literature based on the novels of Kazuo Ishiguro and William Golding. The study analyzes image creation techniques, psychological representation, and the expression of national mentality through a comparative-typological approach. Particular attention is given to memory and inner experience in Ishiguro's works, as well as symbolism and mythopoetic thinking in Golding's novels.

Keywords: Twentieth- and twenty-first-century British literature, poetics of images, artistic synthesis, comparative literature, psychological representation, mythopoetics, Kazuo Ishiguro, William Golding.

Аннотация: В данной статье исследуется поэтический синтез японских и английских художественных традиций в британской литературе XX–XXI веков на основе романов Kazuo Ishiguro и William Golding. Рассматриваются особенности создания образов, психологического изображения и отражения национального менталитета. Особое внимание уделяется поэтике памяти и внутренним переживаниям в творчестве Ишигуро, а также символизму и мифопоэтическому мышлению в романах Голдинга.

Ключевые слова: Британская литература XX–XXI веков, поэтика образа, художественный синтез, сравнительное литературоведение, психологизм, мифопоэтика, Kazuo Ishiguro, William Golding.

KIRISH

XX–XXI asr Britaniya adabiyoti badiiy tafakkur, narrativ tuzilma hamda inson shaxsiyatini talqin qilishdagi muhim o'zgarishlar bilan xarakterlanadi. Globallashuv va madaniyatlararo muloqot

sharoitida zamonaviy Britaniya nasri turli milliy va madaniy an'analarining o'zaro ta'sirini tobora yaqqol namoyon etmoqda. Bunday adabiy sintezning eng yorqin namunalaridan biri Kazuo Ishiguro hamda William Golding romanlarida kuzatiladi. Ularning asarlari zamonaviy ingliz adabiyotida muhim o'rin egallaydi.

William Goldingning adabiy merosi urushdan keyingi Britaniya jamiyatining falsafiy va axloqiy muammolarini aks ettiradi. Uning romanlari ramziy obrazlar, mifopoetik elementlar va inson tabiatining chuqur psixologik tahlili bilan ajralib turadi. Yozuvchi allegoriya va ramziylik orqali sivilizatsiya va yovvoyilik, axloq va instinkt, individuallik va jamoaviy ong o'rtasidagi ziddiyatlarni tadqiq etadi. Uning badiiy uslubi inson mavjudligining murakkabligi hamda ijtimoiy tartibning beqarorligini ochib beradi.

Bunga qarama-qarshi ravishda, Kazuo Ishiguro romanlari Britaniya nasri an'alarini yapon estetikasi va dunyoqarashi elementlari bilan uyg'unlashtiradi. Uning asarlari hissiy tiyilish, nozik psixologik tasvir, parchalanib berilgan xotira hamda ichki mushohadaga moyil qahramonlar bilan xarakterlanadi. Ishiguro qahramonlari ko'pincha yolg'izlik, noaniqlik va o'tmishni og'riqli tarzda qayta tiklash jarayonini boshdan kechiradi. Bu esa Sharq falsafiy qarashlari va G'arb adabiy an'alarining uyg'unligini aks ettiradi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi qiyosiy adabiyotshunoslik, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda zamonaviy nasrda obrazlar poetikasiga bo'lgan ilmiy qiziqishning ortib borayotgani bilan belgilanadi. Kazuo Ishiguro va William Golding ijodini qiyosiy o'rganish XX–XXI asr Britaniya adabiyotida Sharq va G'arb badiiy an'alarining o'zaro ta'sirini chuqurroq anglash imkonini beradi. Shuningdek, ularning romanlarini tahlil qilish obrazlar poetikasi, psixologik tasvir, ramziylik hamda mifopoetik strukturalarni tadqiq etishga xizmat qiladi.

Ushbu maqolaning maqsadi Kazuo Ishiguro hamda William Golding romanlarida yapon va ingliz badiiy an'alarining poetik sintezini tadqiq etishdan iborat. Tadqiqotda yozuvchilarning badiiy mahorati, obraz yaratish usullari hamda milliy mentalitetning ifodalanishi qiyosiy-tipologik tahlil asosida o'rganiladi.

ASOSIY QISM

XX–XXI asr Britaniya adabiyoti jahon adabiy jarayonida madaniyatlararo integratsiya, psixologik tasvir va badiiy tafakkurning yangilanishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy adabiyotda Sharq va G'arb madaniy an'alarining o'zaro uyg'unlashuvi, inson ruhiyati hamda identitet masalalarining badiiy talqini dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi. Shu jihatdan Kazuo Ishiguro va William Golding romanlarini qiyosiy o'rganish zamonaviy Britaniya adabiyotida obrazlar poetikasining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashda muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, globallashuv davrida milliy madaniyatlar va estetik qarashlarning o'zaro ta'siri tobora kuchayib bormoqda. Bu jarayon badiiy adabiyotda yangi poetik shakllar, psixologik tasvir vositalari hamda madaniyatlararo badiiy tafakkurning shakllanishiga olib kelmoqda. Ayniqsa, Kazuo Ishiguro ijodida Sharqona estetik tafakkur bilan G'arbona psixologik realizm uyg'unlashuvi, William Golding romanlarida esa mifopoetik ramziylik orqali insoniyatning axloqiy inqirozi yoritilishi zamonaviy Britaniya romanchiligining muhim estetik yo'nalishlarini aks ettiradi. Shu sababli ushbu mavzuni tadqiq etish obrazlar poetikasi, milliy mentalitet hamda zamonaviy badiiy tafakkur evolyutsiyasini chuqurroq anglash imkonini beradi.

William Golding hamda Kazuo Ishiguro ijodi jahon adabiyotshunosligida keng tadqiq etilgan. Golding romanlari inson tabiatining falsafiy talqini, mifopoetik tafakkur, ramziylik va axloqiy inqiroz masalalari nuqtayi nazaridan o'rganilgan. Tadqiqotchilar uning asarlaridagi allegorik obrazlar, bibliyaviy motivlar hamda inson va jamiyat o'rtasidagi ziddiyatlarni tahlil qilganlar. Ayniqsa, Lord of the Flies romani allegorik-falsafiy asar sifatida baholanib, undagi ramzlar tizimi insoniyat tarixining poetik modeli sifatida talqin etilgan.

Kazuo Ishiguro ijodi esa asosan xotira poetikasi, psixologik realizm, narrativ strategiyalar va madaniyatlararo identitet masalalari asosida tadqiq etilgan. Xususan, The Remains of the Day romanidagi xotira va afsus motivlari, Never Let Me Go asaridagi insoniylik va identitet muammolari keng tahlil qilingan. Tadqiqotchilar Ishiguro romanlaridagi subyektiv xotira, ichki sukut, hissiy tiyilish va noaniq narratsiya usullariga alohida e'tibor qaratganlar. Biroq Golding va

Ishiguro romanlarida obrazlar poetikasini qiyosiy-tipologik jihatdan, ayniqsa yapon va ingliz badiiy an'analari sintezi asosida tadqiq etish yetarli darajada keng yoritilmagan. Mazkur maqolaning ilmiy yangiligi aynan shu jihat bilan belgilanadi.

Tadqiqot jarayonida qiyosiy-tipologik, psixologik, mifopoetik, struktural hamda madaniyatlararo tahlil metodlaridan foydalanildi. Qiyosiy-tipologik metod orqali Kazuo Ishiguro hamda William Golding romanlaridagi obrazlar poetikasining umumiy va farqli jihatlari aniqlandi. Psixologik tahlil usuli yordamida qahramonlarning ichki ruhiy kechinmalari, xotira bilan bog'liq travmatik holatlar, yolg'izlik va identitet muammolari tadqiq etildi. Mifopoetik metod esa Golding romanlaridagi arxetipik obrazlar, bibliyaviy motivlar va allegorik qatlamlarni o'rganishda qo'llanildi. Struktural tahlil yordamida asarlardagi narrativ qurilish, poetik detallar va badiiy vositalarning funksional ahamiyati aniqlandi. Shuningdek, madaniyatlararo yondashuv asosida Sharq va G'arb estetik tafakkurining o'zaro uyg'unlashuvi tahlil qilindi.

XX–XXI asr Britaniya adabiyotida obrazlar poetikasi inson ruhiyati, jamiyat muammolari va madaniy tafakkurning badiiy ifodasi sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. William Golding ijodida inson tabiatining murakkab va ziddiyatli mohiyati markaziy o'rin egallaydi. Adib insonning ichki olamidagi ezgulik va yovuzlik o'rtasidagi kurashni ramziy obrazlar orqali yoritadi. Ayniqsa, Lord of the Flies romanida bolalar obrazi insoniyat jamiyatining kichik modeli sifatida tasvirlanadi. Orol esa sivilizatsiyadan ajralgan, insonning asl tabiatini namoyon qiluvchi makon vazifasini bajaradi. Asarda bolalarning dastlabki tartibli hayoti asta-sekin zo'raonlik va vahshiylikka aylanishi orqali yozuvchi insoniyatdagi ibtidoiy instinktlarning doimiy mavjudligini ko'rsatadi.

Goldingning obraz yaratish mahorati shundaki, u qahramonlarni oddiy individual xarakter sifatida emas, balki falsafiy va ramziy timsol sifatida tasvirlaydi. Masalan, Ralf obrazi aql, tartib va sivilizatsiyaning ramzi bo'lsa, Jek insonning tajovuzkor va instinktiv tomonini ifodalaydi. Saymon esa ruhiy poklik va haqiqat timsoli sifatida talqin qilinadi. Shu jihatdan yozuvchi qahramonlar vositasida insoniyatning axloqiy inqirozi hamda jamiyatning beqarorligini yoritadi. Golding romanlarida mifopoetik tafakkur ham alohida ahamiyatga ega bo'lib, yozuvchi bibliyaviy motivlar, diniy ishoralar va arxetipik obrazlardan foydalanib, asarlarining falsafiy qatlamini chuqurlashtiradi. Natijada obrazlar oddiy realistik tasvirdan chiqib, umuminsoniy mazmun kasb etadi.

Kazuo Ishiguro ijodida esa obrazlar poetikasi tamoman boshqa usulda namoyon bo'ladi. Yozuvchi tashqi dramatik voqealardan ko'ra insonning ichki ruhiy kechinmalariga e'tibor qaratadi. Uning qahramonlari ko'pincha o'tmish bilan yashovchi, xotiralari bilan kurashuvchi va ichki yolg'izlikni boshdan kechiruvchi insonlardir. Ishiguro asarlarida sukut, hissiy tiyilish va noaniqlik muhim poetik vosita sifatida xizmat qiladi. The Remains of the Day romanidagi Stevens obrazi yozuvchining psixologik mahoratini yaqqol namoyon etadi. Stevens ingliz aristokratik jamiyatiga sodiq xizmatkor sifatida tasvirlanadi, biroq uning ichki dunyosi chuqur yolg'izlik va armon bilan to'ldirilgan. Muallif qahramonning ichki fojeasini ochiq dramatism orqali emas, balki sukut, xotira va mayda psixologik tafsilotlar yordamida yoritadi.

Ishiguro poetikasida xotira markaziy tushunchalardan biridir. Yozuvchi qahramonlarning o'tmishni eslash jarayonini subyektiv va noaniq tarzda tasvirlaydi. Bu esa haqiqat va xotira o'rtasidagi murakkab munosabatni ochib beradi. Never Let Me Go romanida qahramonlar o'z fojeaviy taqdirini sokinlik bilan qabul qiladi. Asarda ochiq qarshilik yoki keskin dramatism mavjud emas. Aksincha, qahramonlarning ichki kechinmalari, sukut va xotiralar orqali kuchli emotsional ta'sir hosil qilinadi. Shu jihatdan Ishiguro Sharqona estetik tafakkurga xos ichki mushohada va ruhiy sokinlikni zamonaviy Britaniya romanchiligiga olib kiradi.

Tadqiqot natijasida William Golding hamda Kazuo Ishiguro romanlarida obrazlar poetikasi turli badiiy vositalar orqali shakllanishi aniqlandi. Golding ijodida obrazlar asosan ramziy va mifopoetik xarakterga ega bo'lib, ular insoniyatning axloqiy inqirozi hamda sivilizatsiyaning mo'rtligini ifodalaydi. Ishiguro romanlarida esa obrazlar psixologik chuqurlik, xotira va ichki sukut vositasida yaratiladi. Tadqiqot davomida Ishiguro ijodida yapon estetik tafakkuriga xos hissiy tiyilish, ichki mushohada va sukut poetikasi Britaniya romanchilik an'analari bilan uyg'unlashgani aniqlandi.

Shuningdek, har ikki yozuvchi ijodida inson va jamiyat o'rtasidagi ziddiyat markaziy poetik masala sifatida namoyon bo'lishi kuzatildi. Golding insoniyatning ibtidoiy va tajovuzkor tabiatini allegorik

tasvirlar orqali ochib bergan bo'lsa, Ishiguro inson ruhiyatidagi ichki bo'shliq, yolg'izlik va ma'naviy begonalashuvni psixologik realizm vositasida yoritadi. Natijada XX–XXI asr Britaniya adabiyotida Sharq va G'arb badiiy an'analarning poetik sintezi zamonaviy roman taraqqiyotining muhim estetik hodisalaridan biri ekanligi asoslandi.

XULOSA

XX–XXI asr Britaniya adabiyotida obrazlar poetikasi inson ruhiyati, axloqiy muammolar va madaniy tafakkurning muhim badiiy ifodasi sifatida namoyon bo'ladi. Kazuo Ishiguro hamda William Golding romanlarini qiyosiy-tipologik tahlil qilish natijasida ularning obraz yaratish mahorati, psixologik tasvir usullari va badiiy-estetik qarashlarida umumiy hamda farqli jihatlar mavjudligi aniqlandi. Har ikki yozuvchi inson ruhiyati, axloqiy tanlov va jamiyat muammolarini chuqur falsafiy mushohada asosida yoritadi.

Tadqiqot davomida William Golding ijodida ramziylik va mifopoetik tafakkur asosiy poetik vosita sifatida xizmat qilishi kuzatildi. Uning romanlarida obrazlar insoniyatning axloqiy inqirozi, sivilizatsiyaning mo'rtligi hamda inson tabiatidagi ibtidoiy instinktlarni ifodalovchi falsafiy timsollar darajasiga ko'tariladi. Kazuo Ishiguro asarlarida esa psixologik tasvir, xotira va ichki sukut poetikasi ustuvor ahamiyat kasb etadi. Yozuvchi qahramonlarning ichki ruhiy kechinmalari, yolg'izlik va identitet muammolarini nozik psixologik tasvirlar orqali ochib beradi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, har ikki yozuvchi ijodida Sharq va G'arb badiiy an'analarning o'ziga xos sintezi mavjud. Bu esa zamonaviy Britaniya adabiyotining ko'pmadaniyatli xarakterini hamda obrazlar poetikasining rivojlanish jarayonini namoyon etadi. Mazkur tadqiqot qiyosiy adabiyotshunoslik va zamonaviy Britaniya romanchiligini o'rganishda muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. William Golding. *Lord of the Flies*. — London: Faber and Faber, 1954.
2. William Golding. *The Inheritors*. — London: Faber and Faber, 1955.
3. William Golding. *Pincher Martin*. — London: Faber and Faber, 1956.
4. Kazuo Ishiguro. *The Remains of the Day*. — London: Faber and Faber, 1989.
5. Kazuo Ishiguro. *Never Let Me Go*. — London: Faber and Faber, 2005.
6. Kazuo Ishiguro. *A Pale View of Hills*. — London: Faber and Faber, 1982.
7. Abrams M. H. *The Mirror and the Lamp: Romantic Theory and the Critical Tradition*. — Oxford: Oxford University Press, 1971.
8. Barry P. *Beginning Theory: An Introduction to Literary and Cultural Theory*. — Manchester: Manchester University Press, 2002.
9. Eagleton T. *Literary Theory: An Introduction*. — Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.
10. Lodge D. *The Art of Fiction*. — London: Penguin Books, 1992.

boshlab, ma'naviy-axloqiy kompetensiyani shakllantirish, ijtimoiy munosabatlar madaniyatini rivojlantirish, refleksiv-metagnitiv o'sish va dunyoqarash transformatsiyasigacha bo'lgan izchil jarayonni qamrab oladi.

Birinchi bosqich – qadriyatlarni anglash va o'zlashtirish. Bu bosqichda talaba ma'naviy-axloqiy tushunchalarni shaxsiy hayot va kasbiy faoliyat uchun muhim tamoyillar sifatida qabul qiladi. Halollik, adolat, shukronalik, vafodorlik, mehribonlik, kamtarlik va sabr kabi sifatlarning mazmunini anglash talabaning keyingi rivojlanishi uchun poydevor bo'ladi. Agar qadriyatlar ongli ravishda o'zlashtirilmasa, ular xulq-atvorda barqaror namoyon bo'lmaydi. Shu sababli modelda qadriyatlarga oid muloqot, hikmatlar tahlili, badiiy-pedagogik matnlar, tarixiy misollar va refleksiv savollar muhim vosita sifatida qo'llanadi.

Ikkinchi bosqich – ma'naviy-axloqiy kompetensiyani shakllantirish. Bu bosqichda qadriyatlar amaliy ko'nikma va xulq-atvor sifatida namoyon bo'la boshlaydi. Talaba axloqiy vaziyatlarda qaror qabul qiladi, o'z fikrini asoslaydi, boshqalarning nuqtayi nazarini hurmat qiladi, adolati muloqotga kirishadi va o'z harakatining oqibatini baholaydi. Mazkur kompetensiya pedagogik kasb uchun ayniqsa muhim, chunki o'qituvchi o'z shaxsiy namunasi orqali o'quvchilarga ta'sir ko'rsatadi.

Uchinchi bosqich – ijtimoiy munosabatlar madaniyatini rivojlantirish. Najmiddin Kubro merosida insonning kamoloti jamiyat bilan aloqadorlikda namoyon bo'ladi. Shaxsning ichki pokligi uning boshqalarga bo'lgan munosabatida, muloqot odobida, hamkorlikda, insonparvarlikda va fuqarolik mas'uliyatida ko'rinadi. Shu sababli talabalarda ijtimoiy-kommunikativ sifatlarni rivojlantirish ma'naviy tarbiyaning muhim ko'rsatkichi hisoblanadi.

To'rtinchi bosqich – refleksiv-metagnitiv rivojlanishni faollashtirish. Bu bosqichda talaba o'z xatosini ko'ra olish, uni tan olish, tuzatish, kelgusi rivojlanish maqsadini belgilash va o'z ustida ishlash ko'nikmalariga ega bo'ladi. Najmiddin Kubro ta'limotidagi tavba va o'zini tahlil qilish g'oyalari aynan shu bosqichning nazariy asosini tashkil etadi. Pedagogik amaliyotda bu bosqich portfoliolar, o'z-o'zini baholash varaqalari, refleksiv esselar va individual rivojlanish xaritalari orqali qo'llab-quvvatlanadi.

Beshinchi bosqich – dunyoqarash transformatsiyasi va komil inson idealiga yaqinlashish. Bu bosqichda talaba bilim, qadriyat, tajriba, refleksiya va ijtimoiy mas'uliyatni yagona hayotiy pozitsiyaga birlashtiradi. Komil inson ideali zamonaviy pedagogik ta'limda axloqiy mas'uliyatli, kasbiy kompetent, insonparvar, ijtimoiy faol va o'z ustida ishlaydigan shaxsni tarbiyalash maqsadi bilan uyg'unlashadi.

2-jadval. Ma'naviy rivojlanish blokida shakllantiriladigan ijobiy sifatlar va ularning salbiy muqobillari

Ijobiy sifat	Pedagogik mazmuni	Salbiy sifat	Tarbiyaviy xavf
Halollik	Rostgo'ylik, vijdonlilik va haqiqatga sodiqlik.	Yolg'onchilik	Ishonchning yo'qolishi va axloqiy beqarorlik.
Mas'uliyat	Vazifa va burchni ongli bajarish.	Mas'uliyatsizlik	Burchga loqaydlik, kasbiy sustlik.
Insonparvarlik	Boshqalarga hurmat, mehr va yordamga tayyorlik.	Shafqatsizlik	Inson manfaatiga befarqlik.
Kamtarlik	O'zini yuqori qo'yimaslik, oddiylik.	Kibr	Boshqalarni mensimaslik.
Sabr-toqat	Qiyinchilikni matonat bilan yengish.	Sabrsizlik	Shoshqaloqlik, hissiy beqarorlik.
Bag'rikenglik	Turli fikr va qarashlarni hurmat qilish.	Murosasizlik	Nizo va inkor kayfiyati.
O'zini nazorat qilish	Nafs, hissiyot va xatti-harakatni boshqarish.	Nafsga berilish	Hirs va impulsiv qarorlar.
Ilmga intilish	Bilim olish va o'zini rivojlantirishga ehtiyoj.	Johillik	O'rganishga befarqlik.